

LZV Contactdag 2025

Geweld in de relatie

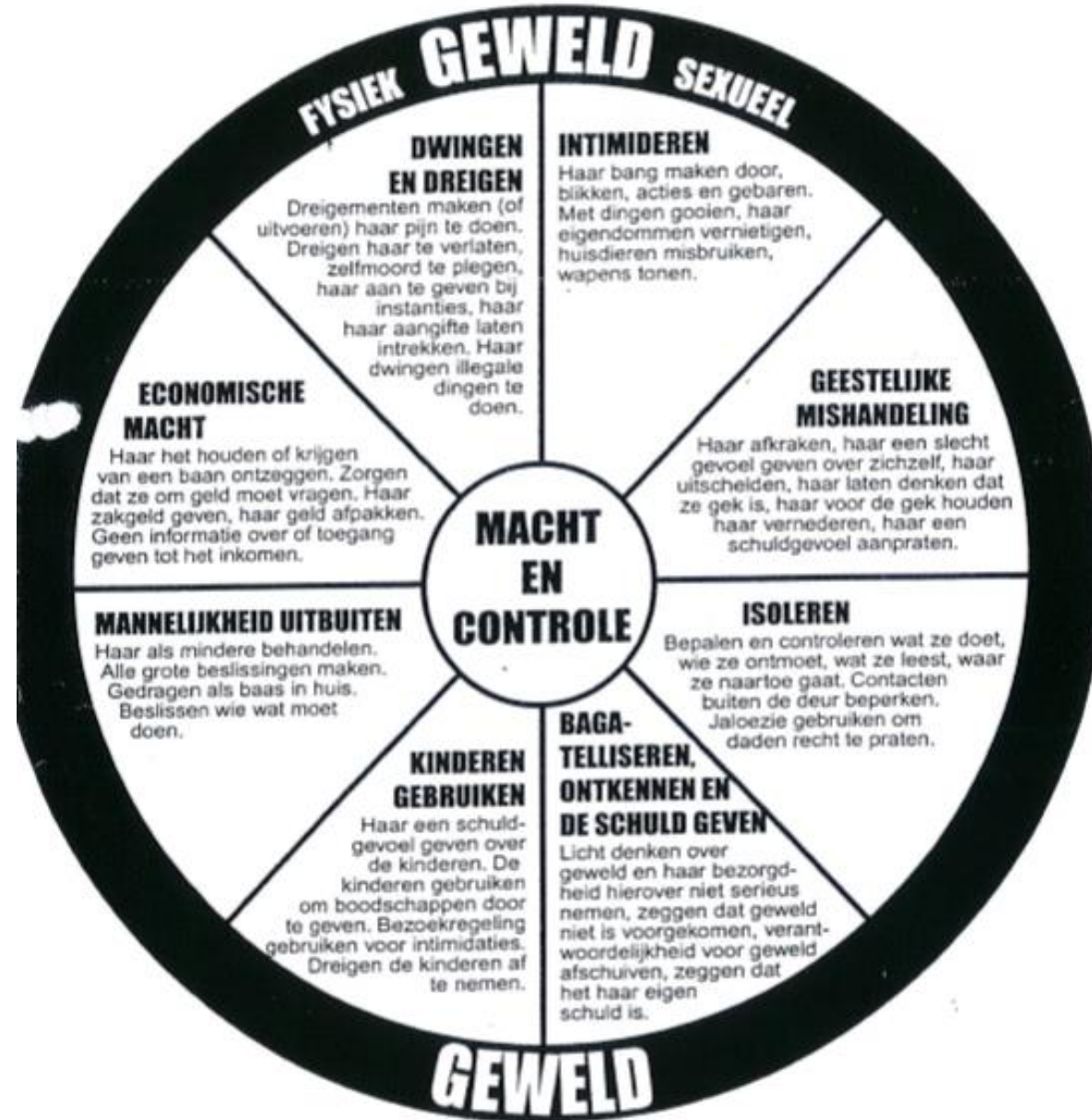
Hester Mobach

Trauma en partnergeweld

- 50-80% van de plegers heeft traumatische ervaringen in de jeugd meegemaakt (zoals kindermishandeling, verwaarlozing of getuige zijn van huiselijk geweld)
- PTSS rond de 20-40% bij plegers van partnergeweld
- Meervoudige of langdurige traumatisering komt nog vaker voor: in sommige onderzoeken rapporteert zelfs meer dan 70% van de plegers één of meer ernstige traumatische ervaringen.

Gewelddynamieken

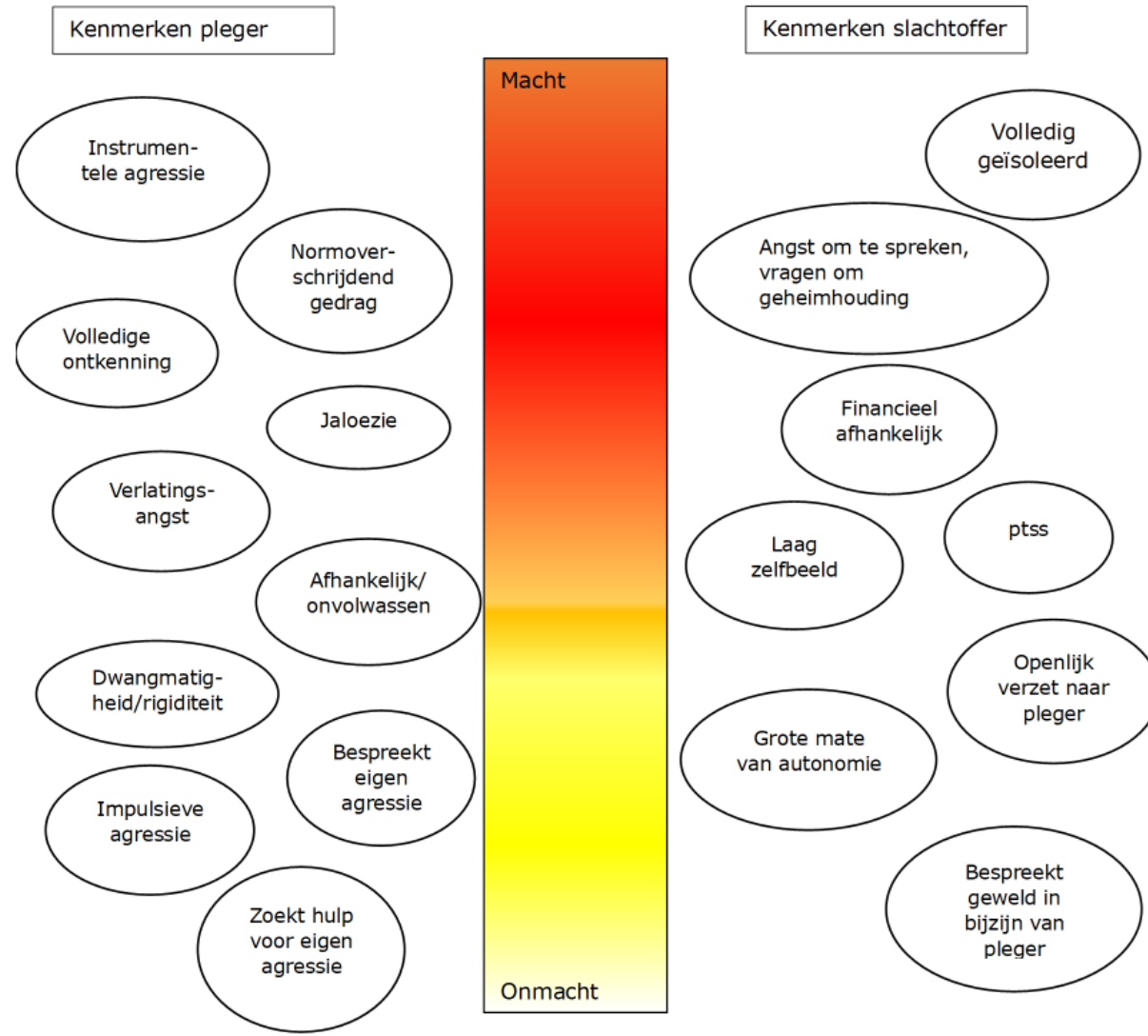

Dwingende controle

- Meestal mannelijke dader
- Gericht op macht en controle over de partner door vermogen en wens tot autonomie beperken
- Uni-directioneel: slachtoffer gebruik geen geweld (tenzij uit zelfverdediging)
- (Frequent) terugkerend ernstig geweld in de relatie
- Toenemend gevaar bij (dreigende) scheiding
- Stopt vaak niet na einde relatie
- Geweld wordt ontkent, gebagatelliseerd en geëxternaliseerd
- Schade bij slachtoffer (PTSS, depressie, laag zelfbeeld)

Spectrum dwingende controle (De Waag, 2024)

Dwingende controle door vrouwen

- Controlerend gedrag komt ook voor bij vrouwen
- Jaloezie en dwangmatigheid als veelvoorkomende oorzaak
- Wordt minder geproblematiseerd want heeft minder ernstig geweld en minder fataal geweld tot gevolg
- Kan wel leiden tot geweld niet controlerende partner (uit frustratie/machteloosheid)

Screenen op dwingende controle

Onderwijsniveau ☐ Basisschool ☐ Praktijkgericht middelbaar onderwijs
☐ Theoriegericht middelbaar onderwijs
☐ Voortgezet beroepsonderwijs ☐ Academisch onderwijs

☐ Eerste meting (afgelopen jaar) ☐ Herhaalde meting (afgelopen drie maanden)

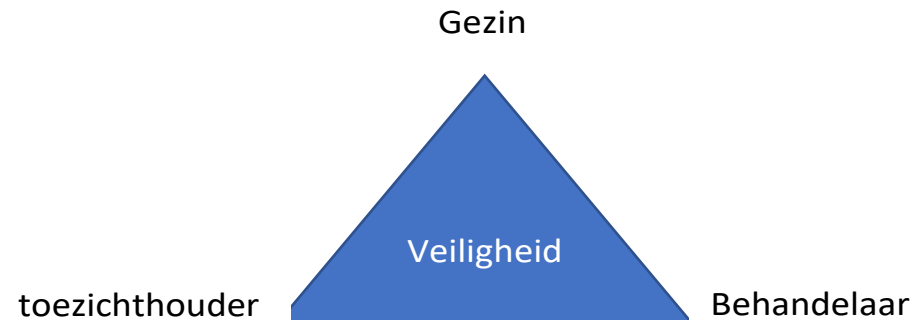
		Nooit	1 keer	2-5 keer	6-10 keer	11-20 keer	Meer dan 20 keer	
1.	Verbieden/verhinderen dat partner het huis uit gaat.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
2.	Beheren of controleren van de financiën/uitgaven van partner.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
3.	Partner verbieden te werken en/of afspraken te maken buiten de deur.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
4.	Bepalen met wie partner omgaat (vrienden, familie, collega's, burens etc.).	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
5.	Partner regels opleggen (over bijv. kleding, eten, huishouden, computertijd).	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
6.	Partner volgen, opwachten of in de gaten houden via camera's, trackers, sociale media, andere mensen.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
7.	Precies willen weten of nagaan wat partner doet.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
8.	Partner bedreigen met een wapen.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
9.	Partner uitschelden (gebruik van scheldwoorden) of beledigen.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
10.	Schreeuwen of vloeken tegen partner.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
11.	Partner bedreigen met geweld.	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5
12.	Partner intimideren (indringende blikken, dreigende houding, heel dichtbij gaan staan).	uzelf	0	1	2	3	4	5
		partner	0	1	2	3	4	5

- Kijk naar de geschiedenis (geweld in vorige relaties, aangiftes, partner eerder in vrouwenopvang)
- Vragenlijst afnemen waarbij zowel eigen gepleegd geweld als geweld gepleegd door partner wordt uitgevraagd
- Schriftelijk (in stilte) afnemen
- Wees alert op "meeluisteren".

Indicatiestelling bij dwingende controle

- Gescheiden trajecten pleger-slachtoffer, geen systeemgesprekken
- Slachtoffer veiligstellen (vrouwenopvang)
- Pleger naar forensische ggz
- Geen groepsbehandeling!
- Duidelijke positionering toezichthouder/pleger/behandelaar

Filmfragment

Man bijt hond

Situationeel geweld

- Zelden ernstig fysiek geweld/letsel
- Bi-directioneel
- Genderneutraal
- Uitloper van conflicten
- Stopt meestal bij einde relaties
- Impulsieve agressie
- Meest voorkomende

Indicatie bij situationeel partnergeweld

Partnerrelatiegesprekken

- Doorbreken destructieve relatiepatronen/eft/time out

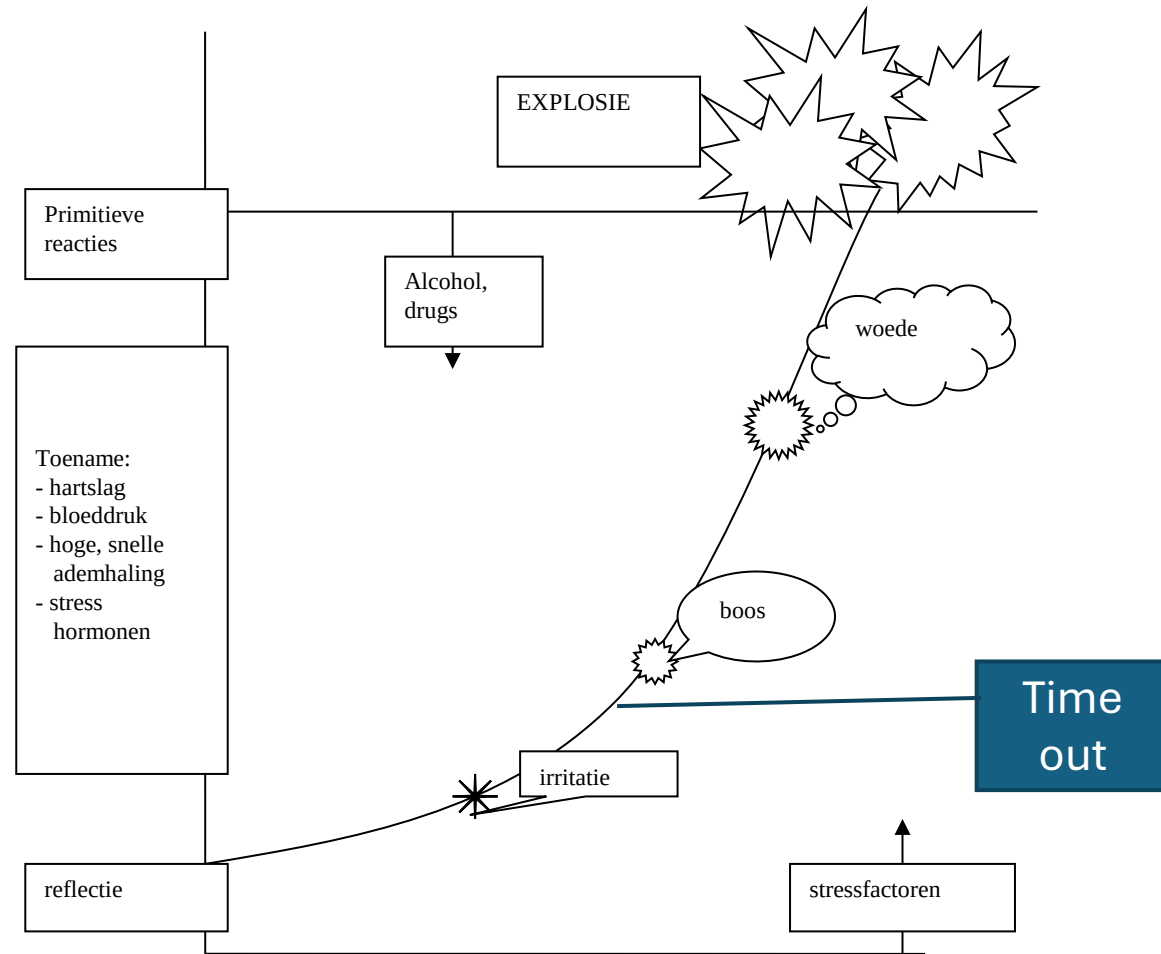
En/of individuele therapie gekoppeld aan risicofactoren:

- Bijvoorbeeld traumabehandeling, schematherapie, AR op maat, CGT, leefstijltraining

Meest toegepaste systeeminterventie: Time out

- Stappenplan gericht op veiligheid op korte termijn
- Bij voorkeur opgesteld met beide partners
- Bevat concrete gedragsafspraken
- Begint met een time-out woord
- Beide partners gaan akkoord met korte contactpauze
- Doel van deze pauze is kalmeren
- Afspraken over herstel van contact

Valkuilen

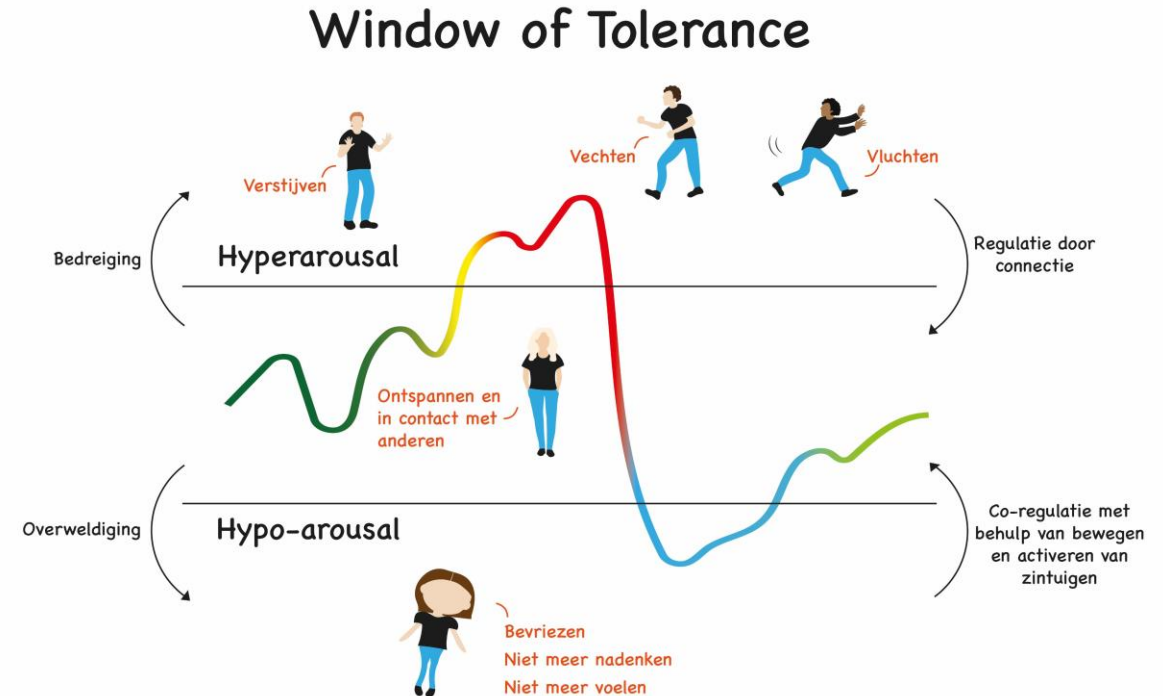
- Partners geven elkaar time-outs
- Partners wachten te lang met nemen van de time-out
- Van uitstel kom afstel
- Risico op vermanende, straffende positie van therapeut

Beperkingen van de time-out

- Time-out is vaker een therapiedoel dan een veiligheidsplan
- Time out geeft geen kans op co-regulatie van emoties
- Time out is cognitief en lastig bij heftige emoties (buiten window of tolerance)

Partnergeweld en hechting

- Onveilig gehechte mannen en vrouwen zijn relatief vaker dader of slachtoffer van partnergeweld dan veilig gehechte mannen en vrouwen.
- Beide partners onveilig gehecht: kans op partnergeweld 9 keer hoger in vergelijking met veilig gehechte partners
- Hoe meer de één zich terugtrekt hoe meer de ander achtervolgt
- Geweld om afstand te vergroten of om afstand te verkleinen

Alternatief voor time out

- Emotionally Focused Couples Therapy (EFCT)
 - Hechttingsgericht
 - co-regulatie van emoties
 - gericht op doorbreken onderliggend destructief patroon

Niet geschikt bij intieme terreur

Volgorde van zorg in gezinnen

- Commitment van ouders aan behandeling
- Ouders nemen verantwoordelijkheid geweld
 - Erkennen impact
 - Benoemen waar zij aan gaan werken
 - Geven het kind toestemming over het geweld met anderen te spreken
- (Spel)therapeut voor de kinderen
- Veiligheidsplan ouders
- Veiligheidsplan kinderen
- (Trauma)behandeling ouders
- Traumabehandeling kinderen

Methoden

- Immediate story (2014 Sonja Parker, onderdeel trauma informed safety planning)
- Woord en beeld verhaal (words and pictures, signs of safety)
- Brief

Dank voor uw aandacht!